

NAĆISK

Dźělowe směrnicy Zwjazkowneho předsydstwa Domowiny - Zwjazka Łužiskich Serbow z. t. za dobu 2023-2025

Předswło dźělowych směrnicy

Dźělowe směrnicy Domowiny konkretizuja powšitkowne zaměry programa “Domowina 2025” za dwulětnu dobu hač do přichodnjeje hłownjeje zhromadźizny w lěće 2025. Po schwalenju na 22. hłownej zhromadźiznje Domowiny tworja zakład za dźělawosć wolenych gremijow třěšneho zwjazka.

Rozprawa k zwoprawdženju dźělowych směrnicy předpožiči so hłownej zhromadźiznje w lěće 2025.

Zwoprawdženje tutych směrnicy koordinuje zwjazkowe předsydstwo z pomocu swójeho prezidija, dźělowych wuběrkow a zarjada. Župy a člonske towarstwa/zwjazki smy do wudžětanja směrnicy zapřijeli.

Dźělowe směrnicy

1. Domowinske župy a sobustawske towarstwa/zwjazki

nadawki, kotraž so hłownje na mjezsobny wobchad a dźěło z člonskostwom třěšneho zwjazka počahuja

- 1.1. Zwjazkowe předsydstwo spěchuje čestnohamtski angažement bazy a zapřija župy, člonske towarstwa a zwjazki aktiwnje do dźěła wuběrkow.
- 1.2. Domowina spěchuje mjezsobne zeznawanje, wuměnu nazhonjenjow a zhromadne projekty župow, člonskich towarstwow a zwjazkow.
- 1.3. Domowina zahaji w lěće 2023 diskusiju wo swójim programje. Wuslědki maja so hłownej zhromadźiznje w lěće 2025 předpožičić a tuchwilny program “Domowina 2025” wuhódnoćić.
- 1.4. Třěšny zwjazk podpěruje župy, člonske towarstwa a zwjazki z dźěłom regionalnych rěčnicow, z pomocu zjawnostneho dźěła a zarjada w čestnohamtskim dźěle.

- 1.5. Domowina haji přez džěło z asociěrowanymi towarstwami styki kaž tež kulturnu wuměnu z přećelemi a potomnikami Serbow w Čěskej, Pólskej, Awstralskej, Americe a we Wendlandže.
- 1.6. Z wuradźowanjami předsydy z předsydami župow a čłonskich towarstwow zaručamy wuměnu a mjezsobnu informaciju.
- 1.7. Domowina wuznamjeni wosoby za čestnohamtske skutkowanje ze wšoserbskim wuznamom na wšěch polach narodneho džěła.

2. Domowina – zastupjerka wšěch generacijow Serbow

nadawki, kotrež su wusměřjene na polěpšenje a spěchowanje generacije přesahowaceho skutkowanja

- 2.1. Domowina zapřija wšitke generacije do džěła a spěčuje mjezsobnu wuměnu. Podpěruje aktiwity wosebje młodostnych Delnjeje, srjedźneje a Hornjeje Łužicy w zmysle zhromadneho pěstowanja serbskeje řeče.
- 2.2. Domowina z Rěčnym centrumom WITAJ podpěruje župy a kubłanišća při wuhotowanju swójbnych a rěč spěchowacych zarjadowanjow.
- 2.3. Domowina z Rěčnym centrumom WITAJ wukonja na zakładže zrěčenjow z wokrjesomaj Budyšin a Zhorjelc socialne młodžinske džěło (šulske socialne džěło, mobilne socialne džěło, młodžinske džěło, kubłanje za swójbny). Jako nošer internata serbskeju gymnazijow w Choćebuzu a Budyšinje skići RCW šulerjam druhe doma a serbowacu zhromadnosć.

3. Serbska rěč

nadawki, kotrež su wusměřjene na škit, nałožowanje, zachowanje a rewitalizowanje serbskeje řeče¹

- 3.1. Rěčny centrum WITAJ analyzuje přechad džěći z WITAJ-skupinow pěstowarnjow do zakładnych šulow z bilingwalnej wučbu w Delnjeje Łužicy. Na tutym zakładže wudžěluje RCW strategiske naprawy a konkretne namjety za efektiwne wuhotowanje přechodneje fazy.
- 3.2. Nastupajo wabjenje za dwurěčne kubłanje w zažnym džěćatstwie a w šuli zdžěła Rěčny centrum WITAJ w kooperaciji ze SMK a MBS a podrjadowanymi kubłanskimi instancami dalši informaciski material za rozdžělny skupiny staršich, kublarjow a wučerjow.
- 3.3. Domowina šule ze serbskimi poskitkami aktiwne podpěruje, zo by so serbsčina skrućila.

¹ Z wurazom serbska rěč měnimy kanon rěčow, wobstejacy z hornjoserbskeje a delnjoserbskeje spisowneje řeče, jich regionalnych formow kaž tež slepjanšćiny.

- 3.4. Domowina podpěruje braniborske a sakske knježerstwo při aktualizowanju a zwoprowdženju krajneju planow za skrućenje, pozbudžowanje a wožiwjenje serbskeje rěče.
- 3.5. Domowina podpěruje a přewodźa staršiske iniciatiwy w naležnosćach serbskeho kubłanja.
- 3.6. Domowina pokročuje z rěčnym planowanjom. Zaměr je, dalšemu wuwicu zakładow serbskeje rěče přisporjeć a připóznaću serbsčiny přinošować. Podpěrujemy w Delnjeje Łužicy "masterplan za wožiwjenje delnjoserbskeje rěče" a projekt "Zorja". W Sakskej je Domowina z nošerjom projekta "Syć za regionalnu identitu a serbsku rěč".
- 3.7. Rěčny centrum WITAJ wudžěluje certifikaciju hornjo- a delnjoserbskich rěčnych kmanosćow po Zhromadnym europskim referencnym ramiku za rěče, zo by so wosebje zwyżšenju statusa serbskeje rěče přinošowało.
- 3.8. Domowina podpěruje nowe a digitalne formy wuwučowanja, wuwowanje digitalnych wučbnych srědkow a medialne rěčne kursy. Rěčny centrum WITAJ realizuje aktiwity k nawuknjenju serbskeje rěče z pomocu nowych digitalnych medijow w kooperaciji z partnerami.
- 3.9. Domowina přewodźuje ewaluaciju wučby hornjoserbsčiny kaž tež monitoring wučby delnjoserbsčiny.
- 3.10. Wo serbskorěčnych kubłanskich pućach informuje Domowina staršich w kooperaciji z třecimi wobkedžbujo regionalne rozdžěle.
- 3.11. Domowina podpěruje aktiwity za zdobywanje serbskeho dorosta w a zwonka Łužicy.

4. Kubłanje w narodnym duchu a dorost

nadawki, kotraž měrja so na kubłanje w narodnym duchu, štož słuži skrućenju identity jednotliwca; wobsahuja wšitke pola kubłanja – wot pěstowarskeje hač do wysokeje staroby; zdomom dže wo posředkowanje serbskeje rěče a wědy wo serbskich stawiznach

- 4.1. Domowina zasadźuje so w Sakskej za prawniske postajenje za kubłanski koncept 2plus a za stajny monitoring nastupajo koncept w šulskej praksy. Domowina žada sej hromadže ze Serbskej radu a Serbskim šulskim towarstwom nowelěrowanje wuwjedženskeho postajenja šulskeho zakonja.
- 4.2. Domowina iniciěruje wuměnu mjez serbskimi šulemi jako kročel k tomu, wutworić cyłk serbskich šulow.
- 4.3. Domowina koordinuje lětnu wuměnu zastupjerjow Domowiny w šulskich konferencach Braniborskeje a Sakskeje.

5. Kultura a wuměłstwo

nadawki, kotrež su wusměrjene na spěchowanje a wuwijanje serbskeho kulturneho džěła, sporta, wuměłstwa a herbstwa

- 5.1. Domowina podpěruje džěło "Fachoweje komisije za serbske narodno-kulturne namřewstwo". Zaměr komisije je přewodźeć namakanje wotpowědnych nošnych strukturow. Domowina je aktiwny partner wobsahoweje debaty a so zhromadnje z partnerami za zdobyće wotpowědnych zakładow zasadža.
- 5.2. Domowina spěchuje zachowanje a pěstowanje serbskich nałožkow. Pruwuje móžnosć, serbske nałožki, kotrež su w zapisu imaterielneho kulturneho namřewstwa Němskeje, do wotpowědneje UNESCO-lisćiny zapisać dać.
- 5.3. Domowina je nošer XIV. mjezynarodneho folklorneho festiwala Łužica. Přewodža akterow a organizatorow při zaručenju wuskeje kooperacije mjez towarstwami a serbskimi institucijemi při přihotach a přewjedženju dalšich aktiwitow.
- 5.4. Z projekty, kulturnej wuměnu a wuprawami haji Domowina kulturne styki do wukraja. Z tym přispørja kulturnu identifikaciju a swětawotewrjenosć Serbow.
- 5.5. Regionalne muzeje, domizniske stwy a městnosće zetkawanja a wopominanja pokazuja na žiwe serbske stawizny. Domowina podpěruje jich sylnjenje a koncepcionelne wuwice zhromadnje z nošerjemi.
- 5.6. Domowina podpěruje a spěchuje serbske sportowe wubranki, zo by so serbska identita tež přez sport skrućowała. Domowina rjadyje wobdžělenje Serbskeho mustwa na sportowych zarjadowanjach kaž na př. na EUROPEADže.

6. Hospodarstwo

nadawki, kotrychž zeskutkownjenje k tomu přinošuje, zo by so dwu- a wjacerěčnosć wuwědomiła hospodarstwu jako přidatna hódnota a zo by so při regionalnym wuwicu wobkedźbowala

- 6.1. Domowina so dale wo wutworjenje zjawneho myta za předewzaćelow prócuje, kotřiž z wužiwanjom serbskeje rěče w zjawnosći, ze zapřijećom serbskosće do firmoweje ideje kaž tež do wuhotowanja abo z posředkowanjom wědy wo Serbach dwurěčnosć a serbsku kulturu prezentuja a wuwijaja.
- 6.2. Domowina džěła we wotpowědnych gremijach europskeho spěchowanskeho programa LEADER za wuwice na wsy sobu. Domowina prócuje so wo wobkedźbowanje serbskeho aspekta w ramiku wuwicoweje strategije za wšelake regiony w sydlenkim rumje.
- 6.3. Domowina podpěruje SKT w prócowanju, eksistowace kolesowarske šćežki pod labelom "Serbske impresije" mjez Hornjej a Delnjej Łužicu wutwarić, je zwjazać a jako kulturno-rěčne šćežki kwalifikować. Na polu turizma maja so kontakty k turistiskim zwjazkam Sakskeje a Braniborskeje wutwarić.

- 6.4. Domowina skutkuje w poradźowacych a rozsudzacych gremijach za strukturnu změnu a zasadźuje so za wobkedźbowanje serbskich zajimow.
- 6.5. Domowina wuwije a přewjedže w ramiku strukturneje změny swójske projekty jako serbski přinošk za přichod Łužicy a so prawidłownje z dalšimi nošerjemi serbskich projektow wothłosuje.
- 6.6. Domowina prócuje so wo wuwice serbskeje syće “kreatiwna Łužica/Łužyca” ze zaměrom, serbsku rěč, identitu a zwjazanosć dale skrućeć.

7. Politiska participacija

naprawy, z kotrymiž ma Domowina jako zakonsce připóznata rěčnica prawa a zajimy Serbow zastupować; po rozsudze 16. hłowneje zhromadźizny wo skrućenju Domowiny w dotalnej prawniskej formje ma zwjazkowe předsydstwo narodno-politiske skutkowanje třěšneho zwjazka skrućeć

- 7.1. Domowina prócuje so wo dobre a prawidłowne zhromadne dźěło z Radu za nastupnosći Serbow pśi Bramborskem krajnem sejmje a z Radu za serbske naležnosće Swobodneho stata Sakska kaž tež ze Założbowej radu. Na zakładze postajenych priorítow so prawidłownje wothłosowanja mjez gremijemi přewjeduja.
- 7.2. Domowina so wo zwjazkarjow w frakcijach demokratiskich stronow na wšitkich runinach prócuje a haji z nimi stajny zwisk, zo bychu na prawa a zajimy Serbow dźiwali.
- 7.3. Domowina so prawidłownje ze społnomócnjenymi za serbske naležnosće a wotpowědnymi poradźowacymi gremijemi wothłosuje.
- 7.4. Domowina so wo wobkedźbowanje serbskich zajimow na zwjazkowej runinje přez sobuskutkowanje w poradźowacym wuběrku zwjazkowego ministerstwa nutřkowneho kaž tež jako člonka Mjeńšinoweje rady štyrjoch awtochtonych narodnych mjeńšin Němskeje prócuje.
- 7.5. Domowina so za to zasadźuje, zo móža sej žony swoje serbske swójbne mjeno do wupokaza a dalšich dokumentow zapisać dać.
- 7.6. Zhromadnje z druhimi mjeńšinami prócuje so Domowina wo dwurěčne tafle při awtodröhach.
- 7.7. Domowina zastupuje serbske zajimy a sopsrědkuje pozicije na mjezynarodnej, zwjazkowej, krajnej, regionalnej a komunalnej runinje. Powołuje zastupjerjow Serbow do wotpowědných gremijow a přijimuje prawidłownje rozprawy wo jich dźěławosći.

8. Počah k našim susodam we Łužicy a zwonka njeje

nadawki, kotrychž zaměr je, přinošować k šěrjenju wědy wo Serbach a k polěpšenju mjezsobneho wobchadženja

- 8.1. Domowina je nošer Serwisoweho běrowa za serbsku rěč w komunalnych naležnosćach kaž tež Mjeńšinoweho sekretariata štyrjoch awtochtonych narodnych mjeńšin w Němskej.
- 8.2. Domowina so integruje do kooperacije UNESCO 5 (zhromadny projekt UNESCO-městnosćow we Łužicy) a prócuje so w zhromadnym dźěle z partnerami wo lěpšu widźomnosć imaterielneho kulturneho herbstwa Serbow.

9. Mjezynarodne počahi

nadawki, z kotrychž pomocu chce Domowina wuznam a bohatosć hajenja swójskeje kultury a rěče šěrić

- 9.1. Domowina zaruča z aktiwnym sobudžětom w organizacijomaj FUEN a MENS serbske zajimy na europskej runinje.
- 9.2. Z člonstwom w organizaciji CIOFF haji Domowina kontakty k dalším kulturnym čělesam.

10. Skutkowanje w zjawnosći

nadawki, kotrychž zaměr je, přinošować k transparency nastupajo rozsudy Domowiny a zwjazac wšelakich politiskich a kulturnych akterow do zhromadneho skutkowanja na dobro serbskeho ludu

- 10.1. Domowina šěri wědu wo Serbach a wabi za dźěło třěšneho zwjazka. Za to wužiwa direktny kontakt k zajimcam a hosćom, wšelake socialne syće, wokolnik, informaciske brošury, lětaki a wabjenske artikle, a sposrědkuje zdžělenki wo swojim skutkowanju regionalnym a nadregionalnym medijam.
- 10.2. Domowina přewjeduje prawidłownje w regionach župow "serbske wječorki". Tute služa jednorej komunikaciji wobydlerjow ze zamołwitymi serbskich gremijow.

11. Serbske institucije

nadawki, kotrež služa polěpšenju zhromadneho dźěla serbskich institucijow a serbskich towarstwow nastupajo kwalitu projektow za skrućenje rěčneje identity a hajenje serbskeje kultury

- 11.1. Domowina so prawidłownje z nawodami serbskich institucijow wothłosuje.
- 11.2. Domowina wudžěła interny rěčny plan za nałożowanje, wuknjenje a wuwice serbskeju rěčow a wothłosuje so z tamnymi serbskimi institucijemi.

12. Škit serbskeho sydlenkeho ruma

nadawki, z kotrymiž chce Domowina sydlenki rum a z tym zwisowace prawa skrućeć a zwoprawdźeć

- 12.1. Domowina podpěruje potrjechene župy w politiskim dialogu nastupajo zachowanje serbskeje řeče a kultury pod wuskutkom negatiwnych scěhow wudobywanja surowiznow w serbskim sydlenkim rumje a hladajo na wuwice nowych strukturow we Łužicy.
- 12.2. Domowina podpěruje župu “Jakub Lorenc-Zalěski” při zwoprawdženju planowanych naprawow w koncepciji k pozbudženju a wožiwjenju serbskeje řeče a kultury w Slepjanskej wosadze “wosom wsow – jedna wosada”.

13. Serbske nabožno-narodne žiwjenje

nadawki, kotrež podpěruja čłonske kaž tež dalše cyłki při pěstowanju nabožno-narodnych tradicijow a nałožkow jako wažny zakład za wutworjenje, skrućenje a wuwijanje narodneho wědomja

- 13.1. Domowina podpěruje nabožno-narodne projekty a předewzaća nošerjow serbskich katolskich a ewangelskich projektow.
- 13.2. Domowina podpěruje serbskich wosadnych w jich prócowanjach wo wobkedźbowanje narodnych zajimow a wo zachowanje serbskich rěčnych rumow při noworjadowanju cyrkwinskih strukturow w serbskim sydlenkim rumje.
- 13.3. Domowina prócuje so wo zhromadne džěło ze Serbskim ewangelskim towarstwom a Spěchowanskim towarstwom za serbsku rěč w cerkwi.

Wšitke wočakowanja bazuja na mjeńšinoprawnskimi zakładze, kotryž wotblyšuje so w dojednanjach na europskej runinje kaž tež w zakonjach na zwjazkowej a krajnej runinje.